

Prokon Wind Energy Finland Oy

Gåsmossens vindkraftsprojekt och 110 eller 400 kV kraftledning, Pedersöre och Kronoby Kontaktmyndighetens utlåtande om programmet för miljökonsekvensbedömning

Kontaktmyndighetens utlåtande till den projektansvarige gällande programmet för miljökonsekvensbedömning grundar sig på 18 § i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017, nedan MKB-lagen).

Tillstånds- och tillsynsverket fungerar som kontaktmyndighet för bedömningsförfarandet.

1 Projektuppgifter

1.1 Projektets basuppgifter

Gåsmossens vindkraftsprojekt och 110 eller 400 kV kraftledning, Pedersöre och Kronoby.

Projektansvarig är Prokon Wind Energy Finland Oy. Sitowise Oy har fungerat som konsult för den projektansvarige i förfarandet vid miljökonsekvensbedömning.

1.2 Beskrivning av projektet och dess alternativ

Beskrivning av projektet

Projektet ligger inom Pedersöre kommuns område, cirka 6 kilometer syd-sydost om tätorterna Bennäs och Kållby. Förutom i Pedersöre är projektets elöverföringsförbindelser även belägna inom Kronoby kommuns område.

På ett område som är cirka 2 504 hektar stort planeras byggandet av högst 25 vindkraftverk. Den totala höjden för vindkraftverken är högst 300 meter, effekten per enhet 7–10 MW och den totala effekten högst 250 MW. Den el som produceras i projektet är planerad att överföras till stamnätet antingen genom anslutning till en befintlig kraftledning i produktionsområdet eller med en ny kraftledning till Emets transformatorstation i Kronoby eller till den planerade transformatorstationen i Kasackbacka i Pedersöre kommun.

Enligt tidsplanen som anges i bedömningsprogrammet är avsikten att färdigställa miljökonsekvensbedömningen under år 2027. Byggandet av projektet beräknas kunna inledas åren 2030–2032 och elproduktionen starta år 2032.

Alternativ som ska bedömas i MKB-förfarandet

VE0: Projektet genomförs inte.

VE1: I projektområdet byggs högst 25 vindkraftverk med en total höjd på högst 300 meter, en effekt per enhet på 7–10 megawatt och en total effekt på högst 250 megawatt.

VE2: I projektområdet byggs högst 16 vindkraftverk med en total höjd på högst 300 meter, en effekt per enhet på 7–10 megawatt och en total effekt på högst 160 megawatt.

Elöverföring

VEA: Anslutning till Seinäjoki–Hirvisuo 110 kV-ledning som finns i produktionsområdet eller till den planerade 110+400 kV-ledningen som ska ersätta den. Den exakta anslutningspunkten preciseras senare.

VEB: En cirka 19 kilometer lång 110 kilovolts kraftledning till Emets transformatorstation i Kronoby. Kraftledningen placeras antingen på gemensamma stolpar med den befintliga ledningen eller i samma ledningskorridor, som breddas.

VEC: En ungefär 17,5 kilometer lång 110- eller 400-kilovolts kraftledning till den transformatorstation som planeras i Kasackbacka. Ledningen placeras i den befintliga ledningskorridoren som breddas.

En närmare beskrivning av projektet och dess alternativ har presenterats i bedömningsprogrammet.

2 Förfarandet vid miljökonsekvensbedömningen

2.1 Anhängiggörande av bedömningsprogrammet

Bedömningsprogrammet har blivit anhängigt 21.4.2026 när den projektansvarige lämnade in miljökonsekvensbedömningen (nedan bedömningsprogrammet) för Gåsmossens vindkraftsprojekt och 110 eller 400 kV kraftledning till Tillstånds- och tillsynsverket.

På projektet tillämpas förfarandet vid miljökonsekvensbedömning med stöd av bilaga 1 punkt 7e) och 8b) i MKB-lagen.

2.2 Förhandsförhandling och samordning av miljökonsekvensbedömningen och andra förfaranden

Kontaktmyndigheten har ordnat den förhandsförhandling som avses i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning 8 § den 19 mars 2026 för att bland annat främja den övergripande hanteringen av de bedömnings-, planerings- och tillståndsförfaranden som krävs för projektet samt informationsutbytet mellan den projektansvarige och myndigheterna. I förhandsförhandlingen deltog, utöver den projektansvarige och konsulten, även följande parter: Pedersöre kommun, Österbottens förbund, Österbottens museum, Österbottens räddningsverk, Forststyrelsen samt Tillstånds- och tillsynsverket (kontaktmyndighet).

Delgeneralplanering

Byggande av vindkraftverk kräver en generalplan för vindkraft. Ett delgeneralplan för vindkraftsområdet utarbetas som bäst enligt 77 a § i lagen om områdesanvändning

(132/1999). Pedersöre kommun ansvarar för planläggningen. Tidsmässigt främjas MKB-förfarandet och delgeneralplanen parallellt, men som separata förfaranden. Man strävar efter att samordna de offentliga evenemang som gäller MKB-förfarandet och planläggningen, så att de som är intresserade av projektet kan få information om hur projektet, MKB-förfarandet och delgeneralplaneringen framskrider samt hur de utredningar och konsekvensbedömningar som görs i samband med MKB-förfarandet beaktas vid projektplaneringen och delgeneralplaneringen.

Naturabedömning

Den projektansvarige ska bedöma behovet av en Naturabedömning enligt 35 § i naturvårdslagen (9/2023) alltid då verksamheten kan ha betydande effekter på skyddsgrunderna för Naturaområdet, antingen ensamt eller i kombination med andra projekt eller planer. Behovet av en Naturabedömning ska utredas för alla Naturaområden som kan påverkas. I samband med projektets bedömningsprogram har behovet av en Naturabedömning utretts för följande Natura 2000-områden: Esse å (FI0800110 SAC), Angjärvmossen (FI0800045 SAC), Passmossen (FI0800046 SAC) och Sandsundsfjärden (FI0800067 SPA/SAC).

2.3 Information och hörande om bedömningsprogrammet

Kontaktmyndigheten informerade om bedömningsprogrammet och om att det hålls framlagt samt om möjligheten att framföra åsikter och lämna utlåtanden genom en offentlig kungörelse under tiden 12.5.2026–10.6.2026. Kungörelsen publicerades på Tillstånds- och tillsynsverkets webbplats www.lvv.fi > Aktuellt. Information om kungörelsen skickades till kommunerna Pedersöre och Kronoby för publicering i enlighet med 108 § i kommunallagen (410/2015). Dessutom informerades om konsekvensbeskrivningen, om att den hålls framlagd samt om möjligheten att framföra åsikter och lämna utlåtanden genom tidningsannonser som publicerades 12.5.2026 i tidningarna Keski-Pohjanmaa och Österbottens tidning.

Under hörandetiden var det möjligt att ta del av bedömningsprogrammet:

- Miljöförvaltningens webbtjänst på adressen: www.miljo.fi/gasmossen-vindkraft-och-kraftledning-MKB
- Pedersöre kommunhus (Skrufvilagatan 2, 68910 Bennäs)
- Kronoby kommunhus (Säbråvägen 2, 68500 Kronoby)

En tvåspråkig presentation av bedömningsprogrammet ordnades 19.5.2026. Det var också möjligt att delta i tillfället på distans.

3 Utlåtanden och åsikter som givits om bedömningsprogrammet

Kontaktmyndigheten begärde utlåtanden om bedömningsprogrammet från kommunerna inom projektets influensområde och från andra myndigheter som ärendet sannolikt berör. Kontaktmyndigheten fick in 14 utlåtanden och 12 åsikter om bedömningsprogrammet.

Följande myndigheter eller motsvarande parter gav utlåtanden: Fingrid Oyj, Meteorologiska institutet, Miljöhälsan Kallan, fiskerihushållningsmyndigheten vid Livskraftscentralen i Sydvästra Finland, Naturresursinstitutet, Forststyrelsens naturtjänster, Pedersöre kommunstyrelse, Pedersöre kommuns tillståndsnämnd, trafikavdelningen vid Livskraftscentralen i Österbotten, Österbottens förbund, Österbottens museum, Österbottens räddningsverk, Försvarsmakten och Trafikledsverket. Suomen Erillisverkot Oy meddelade att projektet inte påverkar affärsverksamheten inom nätverksoperatörstjänster. Säkerhets- och kemikalieverket meddelade att de inte lämnar något utlåtande i ärendet. Dessutom lämnade 11 privatpersoner in åsikter. En åsikt hade 21 undertecknare.

Nedan presenteras kontaktmyndighetens syn på det centrala innehållet i utlåtandena och åsikterna. Begäran om utlåtande och utlåtandena finns i sin helhet på www.miljo.fi/gasmossen-vindkraft-och-kraftledning-MKB. I de utlåtanden som publicerats i webbtjänsten har uppgifter som betraktas som personuppgifter samt uppgifter enligt 24 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) tagits bort.

Sammanfattning av utlåtandena

Alternativ

Hos Fingrid Abp pågår ett MKB-förfarande för en ny 400+110 kilovolts kraftledning mellan Seinäjoki och Hirvisuo. I projektområdet placeras denna nya kraftledning på platsen för den nuvarande kraftledningen, och kraftledningsområdet breddas med cirka tio meter. Ledningsområdet kommer således i den framtida situationen att vara 62 meter brett. Fingrids ståndpunkt är att vindkraftverk ska placeras på ett avstånd från ledningsområdets ytterkant som motsvarar minst 1,5 gånger vindkraftverkets maximala höjd, mätt från ledningsområdets ytterkant.

Effekter på samhällsstrukturen och markanvändningen

Österbottens förbund uppmanar att man i projektets fortsatta planering och konsekvensbedömning utöver den allmänna planeringsbestämmelse som gäller produktion, överföring och lagring av energi även beaktar andra allmänna bestämmelser i landskapsplanen, i den mån de har betydelse för projektet. Dessa inkluderar bland annat frivillig ekologisk kompensation. Projektområdet ligger huvudsakligen inom det område som anvisats för vindkraftverk i landskapsplanen (tv2). I konsekvensbeskrivningen ska man dock enligt förbundet tydligt beskriva hur projektalternativen och alternativen för elöverföring förhåller sig till landskapsplanens mål, utvecklingsprinciper och planeringsföreskrifter.

Konsekvenser för djurlivet och fågelfaunan

Naturresursinstitutet konstaterar att det vid bedömningen av projektets konsekvenser är viktigt att beakta att sammanhängande, ostörda naturområden är viktiga för arter som undviker mänsklig aktivitet, såsom stora rovdjur. Vid byggande av vindkraft nära Natura 2000-områden ska särskild uppmärksamhet ägnas åt känsliga arter vars områdesanvändning är stor, och/eller vars kvalitativa livsmiljöer är bristfälliga i Finland.

Naturresursinstitutet påpekar att bestånden av hönsfåglar varierar kraftigt mellan olika år, varvid taxeringar under endast ett år kan ge en missvisande bild av områdets betydelse som reproduktionsmiljö. Ett års data är känsligt för slumpmässiga variationer.

Forststyrelsen konstaterar att de metoder som använts vid konsekvensbedömningen samt i de utredningar som ska genomföras för projektet (bl.a. utredningar om naturen och fågelbeståndet) har beskrivits översiktligt i bedömningsprogrammet, och att det därför inte är möjligt att ta ställning till ändamålsenligheten och tillräckligheten med de bedömningar som ska genomföras. De bedömningsmetoder och slutledningskedjor som används i konsekvensbeskrivningen samt motiveringarna för konsekvensernas betydelse ska beskrivas i detalj.

Konsekvenser för ytvatten och fiskbestånd

En betydande del av projektområdet består av dikade våtmarker. De planerade vindkraftverken och vägnätet i projektområdet ökar betydligt mängden hårda ytor och försämrar markens vattenhållande förmåga. Av denna anledning ber Pedersöre tillståndsnämnd att man utreder hur vindkraftsparken påverkar områdets vattenhushållning samt de nedströms belägna vattendragen. Dessutom konstateras i utlåtandet att vägar och vindkraftverk inte bör placeras i områden där sannolikheten för förekomst av sura sulfatjordar är stor eller måttlig. Om byggnation planeras på dessa områden ombeds förekomsten av sura sulfatjordar kartläggas.

Naturresursinstitutet påpekar att hanteringen av avrinningsvatten bör vara effektiv under byggtiden för projektet, och att man dessutom ska säkerställa att jordmassor inte kan spridas till exempel från vägslänter till vattendrag, inte heller under senare skeden.

Fiskerihushållningsmyndigheten vid Livskraftscentralen i Sydvästra Finland anser att bedömningen bör omfatta utredningar om fiskbeståndet i Nådjärvsbäcken och Kiskbäcken-Dalabäcken, som ligger inom kraftverksområdet. Projektet kan orsaka betydande vattenbelastning och mer extrema avrinningsförhållanden som försämrar fiskbeståndets levnadsförhållanden. Ett särskilt hot utgörs av en möjlig ökning av syra- och metallbelastning från sura sulfatjordar och svartskifferförekomster på grund av den markbearbetning och torrläggning som ingår i projektet. När det gäller den vägnät som ska byggas ska man bedöma konsekvenserna av överfarten över Nådjärvsbäcken på fiskarnas vandringsmöjligheter. När det gäller alternativen för elöverföring ska man bedöma byggnadsarbetets påverkan på vattnets kvalitet och fiskbeståndet i de fåror som ska korsas.

Konsekvenser för Natura 2000-områden och naturskyddsområden

I alternativet VEB byggs en ny 110 kV ledning till Emets transformatorstation antingen på gemensamma stolpar med den befintliga kraftledningen eller intill den nuvarande kraftledningen genom att bredda ledningskorridoren. Den planerade elöverföringsrutten passerar intill Natura-området Passmossen, vars norra del förvaltas av Forststyrelsen som ett område anvisat för skydd. Området kommer att inrättas som ett naturskyddsområde. Forststyrelsen anser att projektets effekter på Passmossens våtmarksområde är större i

det alternativ som kräver breddning av kraftledningen. Dessa effekter samt placeringen av utvidgningsområdet för ledningskorridoren och dess naturvärden ska beskrivas i konsekvensbeskrivningen. Forststyrelsen anser att om projektet genomförs med ett alternativ som breddar ledningskorridoren, ska utvidgningen av ledningskorridoren genomföras norr om den nuvarande ledningskorridoren vid Passmossen.

Alternativet för elöverföring VEB placeras som närmast 30 meter från den norra kanten av Naturaområdet Passmossen. Enligt Natura-behovsbedömningen har projektet inga identifierade betydande försämrande effekter, eftersom kraftledningen genomförs i en befintlig ledningskorridor. Enligt behovsbedömningen kommer stolparna sannolikt att placeras på samma platser som de nuvarande kraftledningsstolparna. Forststyrelsen påpekar att alternativet SVEB enligt bedömningsprogrammet (avsnitt 2.2) också kan genomföras i en den ledningskorridor som ska breddas. Forststyrelsen anser att slutsatsen om att det inte uppstår betydande påverkan på skyddsgrunderna för Naturaområdet Passmossen är välgrundad då gemensamma stolpar används. Behovsprövningen utesluter dock inte betydande konsekvenser om projektet kräver att ledningskorridoren breddas och eventuellt att nya stolpar byggs, vilket innebär att projektets konsekvenser också kan omfatta en större del av Naturaområdet Passmossen.

Forststyrelsen anser att behovsprövningen av en Naturabedömning är tillräcklig för Naturaområdet Angjärvmossen och att projektet inte påverkar de skyddsgrunder som gäller för det aktuella Naturaområdet.

Konsekvenser för landskapet och kulturmiljön

Kulturmiljön i projektets närområde omfattar områden och objekt som är värdefulla på nationell, regional och lokal nivå. Österbottens museum konstaterar att invånarnas trivsel påverkar deras vilja att bevara och vårda värdefulla miljöer och landskap.

På västra sidan av projektområdet ligger det nationellt värdefulla odlingslandskapet i Purmo ådal, genom vilket alternativet för elöverföring VEC delvis passerar. Enligt utlåtandena bör man i bedömningen fästa särskild vikt vid projektets påverkan på landskapet i odlingslandskapet i Purmo ådal samt på hur skadliga effekter kan förebyggas eller lindras genom valet av elöverföringsrutt.

I utlåtandena konstateras att det ska finnas tillräckligt många fotograferingspunkter och att illustrationsbilderna ska vara realistiska och baserade på representativa observationspunkter. Med hjälp av bilderna ska man på ett tillförlitligt sätt kunna bedöma effekterna på landskapsbilden, livsmiljön och upplevelsen av området, inklusive påverkan från flyghinderljusen på vindkraftverken.

Konsekvenser för människors levnadsförhållanden och trivsel

Pedersöre kommuns tillståndsnämnd påminner om kommunens strategi för vindkraft, enligt vilken man i bullermodelleringar som används som underlag för delgeneralplanering av vindkraftsparker ska beakta felmarginalen i standarden ISO 9613-2 genom att använda ett säkerhetsvärde på +2 dB i modelleringen.

Miljöhälsan Kallan konstaterar att den åtgärdsgräns för buller nattetid som fastställs i social- och hälsovårdsministeriets förordning (545/2015) 12 § 3 mom. ska beaktas i konsekvensbeskrivningen.

Österbottens räddningsverk betonar vikten av en projektspecifik riskanalys för att identifiera eventuella risker kopplade till iskast, bränder och andra olyckor förknippade med vindkraftverk. Beredskapen för risker ska planeras och beskrivas för att det i bygglovsskedet ska vara möjligt att bedöma om de skyddsåtgärder som anges i ansökan är tillräckliga. Vid bränder har det konstaterats att is och delar från kraftverket har slungats upp till 500 m från kraftverket. Enligt räddningsverket får byggnader, friluftsleder eller andra offentliga utrymmen inte placeras närmare än 600 m från kraftverk, om det inte i en projektspecifik riskanalys kan visas att ett mindre skyddsavstånd kan tillämpas. De kemikalier som används i projektet kan vara skadliga för miljön, och därför ska det utredas om verksamheten kräver anmälan om hantering av farliga kemikalier. I utlåtandet påminner man också om andra säkerhetsrelaterade myndighetsanvisningar.

Konsekvenser för trafiken

Trafikledsverket påminner om att man i konsekvensbeskrivningen också ska beskriva byggskedets trafikpåverkan, särskilt eftersom byggandet av projektet innefattar omfattande brytning och transporter av jordmaterial. I bedömningen av projektets trafikpåverkan ska man granska hur den ökade trafiken påverkar närliggande leder både under byggtiden och driftsfasen. I bedömningen ska man beakta användningen av leder samt trafikens smidighet och säkerhet. Trafikavdelningen vid Livskraftscentralen i Österbotten konstaterar att ökningen av trafikmängden ska granskas både absolut och relativt, och att granskningen ska göras för både den totala trafiken och tung trafik.

Trafikledsverket påpekar att i alternativ VE1 är vindkraftverk 9 och i alternativ VE2 vindkraftverk 7 placerade för nära anslutningsväg 7412 (Nådjarvvägen). Vindkraftverkens placering i förhållande till trafikleder styrs i Trafikledsverket anvisning för vindkraftverk (Trafikverkets publikationer 8/2012), som ska beaktas vid placeringen av kraftverken.

I konsekvensbeskrivningen ska ruttalternativen för specialtransporter visas på en karta. I beskrivningen ska man bedöma transportrutternas funktion och säkerhet, eventuella behov av förändringar och presentera en funktionsgranskning av anslutningarna till landsvägar. Även känsliga objekt ska identifieras vid bedömningen.

Konsekvenser för radarfunktion och kommunikationsförbindelser

I sitt utlåtande lyfter Meteorologiska institutet fram att det i området planeras många vindkraftsområden och att de, om de genomförs, orsakar betydande falskt eko i radarmätningar och eventuellt kan påverka områdets vädertjänst.

Enligt konsekvensbeskrivningen förväntas kraftledningarna inte påverka Försvarmaktens verksamhet. Försvarmakten påpekar att man med huvudstabens utlåtande om projektets godtagbarhet inte tar ställning till de eventuella konsekvenserna av elöverföringen, utan endast bedömer vindkraftverkens påverkan på Försvarmaktens verksamhet. För projektet

ska ett positivt utlåtande inhämtas om godtagbarhet från huvudstaben, grundat på aktuella projektuppgifter, innan en plan som möjliggör byggandet av vindkraftverken godkänns.

Samkonsekvenser

I utlåtandena betonas vikten av att bedöma samkonsekvenser. Pedersöre tillståndsnämnd konstaterar att om de planerade vindkraftsprojekten i Pedersöre kommun genomförs, kommer samkonsekvenserna för byarna längs Purmovägen sannolikt att bli betydande. Av denna anledning är det av största vikt att projektens samkonsekvenser för människor, fågelfauna och övrigt djurliv bedöms noggrant.

Sammanfattning av åsikterna

Allmänt

Åsikterna är allmänt negativa till projektet. Det konstateras att man i bedömningsprogrammet använder oklara uttryck, att tröskelvärdena för bedömningen har satts ovanligt högt, att omfattningen av granskningen har begränsats och att man presenterar antaganden, vilket kan leda till att betydande skadliga konsekvenser av projektet underskattas eller skjuts upp till att bedömas först i senare skeden. Man anser att åtgärderna för att lindra skadliga effekter delvis förblir osäkra och att den använda bedömningsmetoden inte på ett tillräckligt sätt beaktar samkonsekvenserna av vindkraftsprojekt i området.

I utlåtandet konstateras att informationen om projektet till berörda parter och invånare i närområdet har varit bristfällig. Det föreslås att invånarenkäten ska omfatta ett större område än för närvarande på grund av samkonsekvenserna. Invånarenkäten ska fokusera på projektets lokala effekter och godtagbarhet, och i den skulle man kunna utnyttja den kartbaserade PPGIS-metoden.

Man är orolig för kostnaderna för nedmontering av vindkraftverken och vem som ska bära ansvaret för kostnaderna. Dessutom konstateras i åsikterna att det att vindkraft ur synpunkten för elsystem inte är en hållbar och heltäckande lösning för att trygga energiproduktionen.

Man anser också att kartorna i bedömningsprogrammet är otydliga och av dålig kvalitet, och man begär att kartor av bättre kvalitet ska tas fram för konsekvensbeskrivningen.

Granskning av alternativen

I åsikten för man fram att man i bedömningsprogrammet inte har bedömt konsekvenserna av nollalternativet (VE0) tillräckligt omfattande och likvärdigt i förhållande till de andra genomförandealternativen, vilket leder till att alternativen inte granskas på ett ändamålsenligt sätt.

Man föreslår att de rättigheter som avtalats med markägarna beträffande möjligheten att bygga solenergi och energilager redan borde beaktas i detta MKB-förfarande, så att

effekterna av projektet och eventuella senare utvidgningar av det kan bedömas som en helhet.

Man föreslår att en markkabel är ett bättre alternativ än en luftledning för elöverföring på grund av dess mindre miljökonsekvenser.

Konsekvenser för människors levnadsförhållanden, trivsel och hälsa

I utlåtandet uttrycker man oro över att projektet försämrar livskvaliteten för invånarna i området i sådan grad att en del av dem överväger att flytta. Projektet anses ha långsiktiga effekter som kan sträcka sig över flera decennier, och även påverka kommande generationsskiften och planeringen av markanvändningen.

Enligt åsikterna är projektområdet ett viktigt rekreationsområde för invånarna i närområdet, vilket ska beaktas i bedömningen. I området kring sjön Nådjarv bedrivs bland annat fiske och båtliv. Man anser att projektets omfattning kraftigt försämrar möjligheterna att fortsätta jaktverksamheten i projektområdet. I utlåtandet uttrycker man också oro över att projektet skulle kunna försämma funktionen för de hundspårningssystem som används vid jakt.

Man framhåller att det finns områden öster om det planerade projektområdet som i landskapsplanen har utpekats som tysta områden. Tysta områden utgör en betydande del av en livskraftig naturmiljö samt en hälsosam och trivsamt livsmiljö. De har visat sig vara värdefulla även ur rekreations- och turismsynpunkt. Dessutom har man i landskapsplanen för Österbotten 2050 markerat en paddlingsled i Purmo å (norra) med en planbeteckning.

I åsikten är man orolig över de möjliga effekterna av projektets kraftledningar på personer som till exempel har en pacemaker eller annan motsvarande medicinteknisk anordning.

Man konstaterar att bullermodelleringen bygger på anvisningar som är över 10 år gamla, och kanske inte är lämplig för att bedöma bullret från dagens större vindkraftverk, och att man därför bör använda aktuella beräkningsmetoder i bedömningen. I åsikten begär man också att man grundligt utreder var, när och i vilken omfattning skugg- och blänkkonsekvenser förekommer samt genom vilka åtgärder dessa vid behov kan förebyggas eller lindras.

I åsikten betonas behovet av en ändamålsenlig bedömning av risken för iskast från vindkraftverken, eftersom placeringen av kraftverken nära fastighetsgränser kan begränsa möjligheterna för ägarna till de intilliggande fastigheterna att använda sina skogar på vanligt sätt, och orsaka sådant oskäligt besvär som avses i lagen angående vissa grannlagsförhållanden 17 §. Dessutom föreslås att avståndet mellan vindkraftverken och Nådjarvvägen ska vara tillräckligt för att undvika att vägtrafikanter utsätts för risken för iskast.

Man är oroad över att funktionen för mobil- och radiokommunikation kan försämrats om området omges av totalt cirka 75 vindkraftverk.

Konsekvenser för djurlivet och fågelfaunan

I åsikterna uttrycker man oro över att man i bedömningen inte har beaktat de havsörnar eller spelplatser för tjäder som förekommer i området. Man konstaterar att det i området finns rikligt med vilt samt fågelarter som är skyddsvärda, såsom blå kärrhök, jorduggla och slaguggla.

I åsikten för man fram att det finns fiskgjusebon i närheten av projektområdet. Man konstaterar att det är möjligt att fiskgjusar använder flygrutter som går genom projektområdet när de förflyttar sig till kustområdet.

I åsikterna framhålls att djurlivet i projektområdet är mångfaldigt och rikt. I området har man bland annat observerat många rovfågelsarter, skogsrenar och stora rovdjur. I år har man också observerat lodjur med ungar. Närmare centrum i byn, vid Ähtävän Villa, har man dessutom årligen observerat uttrar i forsens öppna vattenområde.

Man har i åsikterna ansett att naturutredningarna är bristfälliga, eftersom omfattningen, tidpunkten eller täckningen av utredningarna för flera skyddade arter, såsom åkergröda och kungsörn, inte är tillräckliga. Man anser att förekomsten av skyddade arter och projektets konsekvenser för dem bör utredas genom ändamålsenliga och tillräckligt omfattande inventeringar. Även tillräckligheten för utredningen om stora rovdjur ifrågasätts, eftersom man i närheten av projektområdet har observerat stora rovdjur som omfattas av strikt skydd enligt EU:s habitatdirektiv samt av andra naturvårdsmässigt betydelsefulla arter, och projektet bedöms kunna försämra levnadsförhållandena för dessa arter. Man för fram att projektområdet ligger i ett område som är rikt på vilt, och där det har konstaterats förekomma många skyddade djurarter.

Konsekvenser för landskapet

I åsikterna anser man att projektet kommer att förändra landskapet betydligt och negativt. Av denna anledning ska illustrationsbilderna vara realistiska och fotograferingspunkterna relevanta.

Man konstaterar att konsekvenserna för värdefulla kulturmiljöer, landskapet och landskapsbilden ska utredas noggrant och bedömas på ett ändamålsenligt sätt. Man ber om en presentation av hur bevarandet av särdragen hos kulturmiljöer och landskapsområden säkerställs samt av metoder för att lindra påverkan på landskapet. Man är också oroad över att stora betongkonstruktioner kommer att bli en permanent del av landskapet och marken.

Samkonsekvenser

I åsikterna betonas vikten av att bedöma samkonsekvenser. I landskapsplanen har Gåsmossens område anvisats som ett möjligt vindkraftsområde. I en utredning som sammanställts av FCG har det dock framkommit att om alla tre områden (vindkraftsprojekt i Gåsmossen, Mastbacka och Purmo) genomförs i Pedersöre kommun kan projekten ha betydande konsekvenser för människors hälsa, trivsel, livsmiljö samt landskapsbilden. Av

denna anledning anser man att samkonsekvenserna av projekten ska bedömas betydligt mer omfattande, särskilt vad gäller buller- och blänkeffekter.

4 Kontaktmyndighetens ställningstagande om omfattningen och noggrannheten för bedömningsprogrammet samt anvisningar för utarbetandet av konsekvensbeskrivningen

4.1 Bedömningens omfattning och noggrannhet

Kontaktmyndigheten konstaterar att bedömningsprogrammet för Prokon Wind Energy Finland Oy:s projekt Gåsmossens vindkraftsprojekt och 110 eller 400 kV kraftledning uppfyller de innehållskrav som fastställts för det i MKB-lagen och -förfordningen.

Vid bedömningen av konsekvensernas betydelse används metoder och kriterier från IMPERIA-projektet, som är ett allmänt sätt att bedöma betydelsen av miljökonsekvenser. Enligt bedömningsprogrammet bedöms de konsekvenser som är större än måttliga, det vill säga stora och mycket stora, som betydande. Kontaktmyndigheten betonar att beskrivningarna av de slutledningskedjor som ligger till grund för betydelsen av de konsekvenser som presenteras i konsekvensbeskrivningen ska vara konsekventa och väl motiverade.

I konsekvensbeskrivningen ska presenteras genomförbara åtgärder för att lindra de negativa konsekvenserna. Konsekvenserna ska i regel bedömas både utan och med lindrande åtgärder. Av resultaten ska framgå vilka lindrande åtgärder som har beaktats i bedömningen och på vilket sätt de lindrande åtgärderna och osäkerheter har påverkat konsekvensernas betydelse. De föreslagna lindrande åtgärderna ska vara konkreta och realistiska för det aktuella projektet. Det ska vara möjligt att förbinda sig till lindrande åtgärder för att minska skadliga effekter under den fortsatta planeringen av projektet samt under tillståndsförfarandena och genomförandefasen.

I bedömningsprogrammet har projektets influensområden presenterats efter typ av påverkan. Då bedömningen fortskrider är det nödvändigt att granska influensområdena och vid behov utvidga dem utifrån resultaten från utredningen. Kontaktmyndigheten uppmanar att man i konsekvensbeskrivningen ska uppmärksamma kartornas tydlighet, så att kartornas innehåll och projektets placering i miljön blir lättare att tolka.

4.2 Projektbeskrivning och projektets alternativ

Kontaktmyndigheten anser att projektet, dess syfte, läge, omfattning och markanvändningsbehov har presenterats tillräckligt omfattande i bedömningsprogrammet med beaktande av planeringsskedet. En mer detaljerad bedömning av markanvändningsbehovet för den yta som krävs för byggandet och dess placering görs i konsekvensbeskrivningen när den tekniska planen för projektet har preciserats. De mängder jordmaterial som behövs för byggandet av projektet och deras tillgänglighet samt mängderna och användningen av de överblivna jordmassor som uppstår vid byggandet och eventuella deponeringsområden ska bedömas och beskrivas i konsekvensbeskrivningen.

I bedömningsprogrammet har man utöver det så kallade nollalternativet, det vill säga att projektet inte genomförs, även presenterat två andra genomförandealternativ för vindkraftverken. När det gäller elöverföring har tre genomförandealternativ presenterats. Bildandet av de alternativ som ska bedömas har beskrivits på ett tillräckligt sätt. Kontaktmyndigheten anser det positivt att man i granskningen har alternativ som är tillräckligt olika för att möjliggöra en genuin jämförelse av miljökonsekvenserna för de olika genomförandesätten. Om en ny kraftledning byggs intill den befintliga kraftledningen ska man i konsekvensbeskrivningen ange på vilken sida om den befintliga kraftledningen den nya kraftledningen kommer att placeras. Om placeringen är osäker ska de utredningar som genomförs riktas mot och konsekvenserna bedömas för båda sidorna av den befintliga kraftledningen.

I bedömningsprogrammet har man nämnt att den största delen av material från vindkraftverk och kraftledningar kan återvinnas. Kontaktmyndigheten konstaterar att man i konsekvensbeskrivningen ska presentera en bedömning av det avfall som uppstår under byggandet, driften och nedläggningen av projektet samt beskriva avfallshanteringsmetoderna och alternativen för slutdeponering eller utnyttjande.

Kontaktmyndigheten konstaterar att det i Finland inte finns någon särskild lagstiftning som gäller nedmontering av vindkraftverk. I konsekvensbeskrivningen är det, även med utgångspunkt i de farhågor som tagits upp i åsikterna, nödvändigt att belysa de olika parternas ansvar för rivning av kraftverken ur perspektivet för gällande lagstiftning (projektansvarig, markägare, kommun, stat).

I konsekvensbeskrivningen ska alla funktioner som är förknippade med projektet beskrivas och inkluderas likvärdigt i bedömningen. I en del av bedömningsprogrammets kartor är bakgrundskartorna rätt otydliga. Kartorna i konsekvensbeskrivningen ska vara tydliga och tillräckligt detaljerade, och de ska visa de planerade konstruktionerna och funktionerna i projektet tillsammans med konsekvensobjekten. I konsekvensbeskrivningen ska även platsen för transformatorstationen i projektområdet anges.

4.3 Miljöns nuläge, miljökonsekvenser som ska bedömas och metoder

Miljöns nuläge

I beskrivningen av nuläget har man presenterat nuläget för projektet och dess sannolika influensområde i den mån det har ansetts vara väsentligt för bedömningen av projektets miljöpåverkan. Kontaktmyndigheten anser att miljöns nuvarande tillstånd i huvudsak har beskrivits på ett tillräckligt sätt i bedömningsprogrammet med hjälp av illustrativa kartor. Beskrivningen av det nuvarande tillståndet ska i konsekvensbeskrivningen kompletteras med utgångspunkt i den information som erhålls under bedömningen.

Miljökonsekvenser som ska bedömas

I tabell 7–1 i bedömningsprogrammet presenteras en preliminär bedömning av den sannolika betydelsen av de olika konsekvenstyperna med motiveringar samt hur

bedömningen avgränsas. Tabellen visar också konsekvenser där det finns osäkerhet kring betydelsen samt konsekvenstyper med ringa betydelse. Projektets konsekvenser bedöms under projektets hela livscykel, det vill säga cirka 50 år.

I bedömningsprogrammet har man preliminärt angett att projektets mest betydande miljökonsekvenser, som bedömningen därmed huvudsakligen riktas mot, orsakas på människors levnadsförhållanden och trivsel, fågelfaunan, landskapet, ljudlandskapet och ljusförhållandena. Även samkonsekvenserna med andra projekt kan vara betydande. När det gäller kraftledningarna bedöms även konsekvenserna för Naturaområden och andra skyddsområden eventuellt vara betydande. Kontaktmyndigheten instämmer i den projektansvariges bedömning av projektets sannolikt betydande konsekvenser, men anser att även konsekvenserna för ytvatten kan vara betydande om inga lindrande åtgärder vidtas och att dessa därför ska ingå i bedömningen.

Enligt bedömningsprogrammet är konsekvenserna för ytvatten, mark, markanvändning och samhällsstruktur, utnyttjandet av naturresurser, trafiken, det arkeologiska kulturarvet, vegetationen och naturtyperna, djurlivet, kommunikationsförbindelserna samt klimatet osäkra. Osäkra konsekvenser ska bedömas i sådan omfattning att nivån för deras betydelse kan motiveras i konsekvensbeskrivningen. Då det gäller trafikkonsekvenserna ska bedömningens huvudfokus ligga på konsekvenserna från den ökade trafiken i anknäpning till projektet för människors levnadsförhållanden, trivsel och trafiksäkerhet samt vid behov för naturen och djurlivet.

Kontaktmyndigheten instämmer i den uppfattning som läggs fram i bedömningsprogrammet om att projektets konsekvenser för luftkvaliteten, berggrunden, grundvattnet, människors levnadsförhållanden via näringsverksamhet samt den allmänna säkerheten är ringa. Dessa konsekvenser kan avgränsas från bedömningen och valet att göra detta kan motiveras i konsekvensbeskrivningen. I bedömningen ska projektets miljö- och säkerhetsrisker behandlas med avseende på påverkan på naturen samt människors levnadsförhållanden och hälsa.

Projekten kan ge upphov till samkonsekvenser inom flera konsekvenstyper. MKB-lagen kräver att man bedömer projektets samkonsekvenser med andra befintliga och/eller godkända projekt, men också att man beskriver nuläget och utvecklingen för projektets influensområde. Av denna anledning uppmanar kontaktmyndigheten att man i bedömningen av samkonsekvenser även beaktar projekt som planeras i influensområdet, såsom Purmo vindkraftsprojekt.

Förutom vad som anges i bedömningsprogrammet förutsätter kontaktmyndigheten att följande aspekter beaktas i bedömningen vad gäller olika miljökonsekvenser.

Konsekvenser för människors levnadsförhållanden och trivsel

Kontaktmyndigheten anser att bedömningsprogrammet på ett bra sätt beaktar de olika faktorer som ska beaktas vid bedömningen av konsekvenserna för människors hälsa, levnadsförhållanden och trivsel. Konsekvenserna bedöms både ur synvinkeln för de fast

bosatta och fritidsboende. I responsen från hörandet betonas oro för projektets effekter på människors levnadsförhållanden och trivsel, och därför understryker kontaktmyndigheten vikten av att bedöma konsekvenserna för människor.

Enligt den respons som kontaktmyndigheten mottagit används projektets influensområde för rekreation, såsom friluftsliv, jakt, bärplockning och svampplockning. I responsen betonades att lugnet i naturen försvinner och störs till följd av projektet.

Kontaktmyndigheten konstaterar att betydelsen av lugnet i naturen framhävs i landsbygdsområden. I bedömningen ska man beakta projektets konsekvenser för områdets natur- och landskapsupplevelse som är kopplad till rekreationsanvändningen.

En webbenkät för invånarna genomförs som en del av bedömningen. Kontaktmyndigheten rekommenderar att enkäten skickas ut inom en radie på minst fem kilometer från vindkraftverken för att få in tillräckligt med svar. De viktigaste resultaten från invånarenkäten och de slutsatser som påverkat konsekvensbedömningen ska beskrivas tydligt i konsekvensbeskrivningen.

Kontaktmyndigheten konstaterar att det tillsammans med andra vindkraftsprojekt inom influensområdet kan uppstå en så kallad barriäreffekt för bebyggelsen, om projekten finns i flera väderstreck. Kontaktmyndigheten anser att förekomsten av en barriäreffekt ska beaktas vid granskningen av samkonsekvenser.

Enligt bedömningsprogrammet utförs bullermodelleringen i enlighet med miljöministeriets anvisningar "Modellering av buller från vindkraftverk" (Miljöförvaltningens anvisningar 2/2014). Kontaktmyndigheten konstaterar att om bullerreducerande åtgärder har använts i modelleringen, såsom tandning av vindkraftverkens blad, ska dessa uppgifter anges i utgångsuppgifterna. Om modellering inte kan göras i projektet med den största planerade kraftverkstypen, ska osäkerheterna i modelleringen tydligt redovisas i konsekvensbeskrivningen.

Kontaktmyndigheten betonar att för att minimera bullerpåverkan är det väsentligt att placera vindkraftverken tillräckligt långt från bebyggelse och andra objekt som är känsliga för bullerpåverkan. Buller från vindkraftverk, inklusive lågfrekvent buller, är utöver ur hälsoskyddsperspektiv även en central faktor som ska bedömas ur perspektivet för sociala konsekvenser. För boendetrivselns skull är det avgörande att bedömningen av bullerpåverkan inte begränsas enbart till granskning av rikt- eller gränsvärden, utan även beaktar trivseln i livsmiljön och effekterna av långsiktiga förändringar i ljudlandskapet.

Kontaktmyndigheten uppmanar att man i bedömningen beaktar Pedersöre kommuns strategi för vindkraft, enligt vilken man i bullermodelleringar som används som underlag för delgeneralplanering av vindkraftsparker ska beakta felmarginalen i standarden ISO 9613-2 genom att använda ett säkerhetsvärde på +2 dB i modelleringen.

Konsekvenser för landskapet och den byggda kulturmiljön

I bedömningsprogrammet har man identifierat landskapsområdena och kulturmiljöerna inom projektets influensområde.

VAMA-området i Purmo ådal, där bosättningsstrukturen har bevarat sin traditionella form, ligger bara 1,5 kilometer från de närmaste kraftverken och elöverföringsalternativet VEC passerar delvis genom detta landskapsområde. Dessutom finns flera nationellt och landskapsmässigt värdefulla byggda kulturmiljöer inom en radie på tre kilometer från projektet. Konsekvenserna för dessa värdefulla områden ska bedömas särskilt omsorgsfullt, och bedömningen ska omfatta en analys av projektets konsekvenser för bevarandet av de värden som de nationellt värdefulla landskapsområdena och kulturmiljöerna representerar.

Kontaktmyndigheten konstaterar att man vid bedömningen av landskapspåverkan dessutom särskilt omsorgsfullt ska beakta perspektivet hos såväl fast bosatta som fritidsboende. Om projektets landskapspåverkan är betydande, särskilt vad gäller närliggande bebyggelse och landskapsområden, ska även eventuella lindrande åtgärder redovisas i konsekvensbeskrivningen. Kontaktmyndigheten betonar att det ska finnas tillräckligt många fotograferingspunkter och att illustrationsbilderna ska vara realistiska samt att fotograferingsriktningarna ska vara väl motiverade. Kontaktmyndigheten konstaterar att illustrationsbilder kan utarbetas som panoramamontage, men att bilder också ska utarbetas för konsekvensbeskrivningen som motsvarar det mänskliga ögats perspektiv. Med hjälp av illustrationsbilderna ska man på ett tillförlitligt sätt kunna bedöma effekterna på landskapsbilden, livsmiljön och upplevelsen av området, inklusive påverkan av vindkraftverkens flygbelysning samt samkonsekvenser.

Kontaktmyndigheten anser att man i bedömningen särskilt bör beakta samkonsekvenserna med Purmo vindkraftsprojekt.

Konsekvenser för fågelfaunan

Kontaktmyndigheten konstaterar att naturutredningar ska göras i enlighet med handboken Naturinventeringar och naturkonsekvensbedömning - en handbok för naturinventerare, beställare och myndigheter (Finlands miljöcentral 2024). Konsekvensbedömningen ska baseras på så aktuella och omfattande bakgrundsmaterial som möjligt samt kompletterande utredningar i terrängen. Bakgrundsmaterial som används vid bedömningen samt ytterligare inventeringar och uppföljningar ska redovisas med lämplig noggrannhet som en del av beskrivningen. Inventeringsrutterna ska visas på kartbilder eller lämnas till kontaktmyndigheten som en separat geodatafil. För att tydliggöra resultaten av naturinventeringar ska resultaten från inventeringar av naturtyper sammanställas i samma kartmodell som de konstruktioner som planerats i projektet.

Kontaktmyndigheten påpekar att man enligt handboken Naturinventeringar och naturkonsekvensbedömning ska använda etablerade nationella fältarbetsmetoder vid inventeringar av häckande fåglar, så att resultaten är jämförbara, och så att nationella uppföljningsdata kan utnyttjas vid tolkningen av resultaten. Även nattsångare och andra skymningsaktiva fågelarter ska beaktas i inventeringarna. Kontaktmyndigheten konstaterar

att man kan ta ställning till omfattningen och den rätta tiden för utredningen när mer detaljerad information om utredningen presenteras i konsekvensbeskrivningen.

Kontaktmyndigheten påpekar att de kraftiga årliga variationerna i skogshönsens populationer kan leda till att beräkningar som görs endast under ett år ger en felaktig bild av områdets betydelse som reproduktionsmiljö för arterna. Även antalet observerade ugglor är starkt beroende av områdets sorkbestånd, och därför bör observationerna jämföras med födotillgången under observationsåret.

I projektområdet har man planerat att genomföra en uppföljning av fåglarnas vårflyttning under 15 dagar från mars till maj samt en uppföljning av höstflyttningen under 15 dagar från augusti till oktober. I bedömningsprogrammet konstateras att projektområdet ligger på tranans vårflyttstråk, på sädgåsens vår- och höstflyttstråk (nationellt huvudflyttstråk) samt i närheten av havsörnens och sångsvanens huvudflyttstråk. Kontaktmyndigheten påpekar att enligt Miljöministeriets riktlinjer för bedömning av fågelkonsekvenser (2016) ska övervakning av vår- och höstflyttning genomföras under minst 30 dagar både på våren och hösten. Kontaktmyndigheten ber om en noggrann motivering av denna avvikelse från Miljöministeriets anvisning. Om man använder uppgifter om fågelbeståndet från andra projekt och utredningar, betraktas fågelinventeringar som är äldre än 10 år som föråldrade och deras lämplighet som en del av bedömningen ska granskas mycket kritiskt. Vid flyttövervakning ska man också beakta arter som flyttar nattetid. Kontaktmyndigheten konstaterar att kollisionsmodellen för stora fågelarter är ett bra tillskott vid bedömningen av påverkan på fågellivet.

Kontaktmyndigheten instämmer i bedömningsprogrammets bedömning om att de mest betydande samkonsekvenserna då det gäller naturpåverkan sannolikt gäller fågellivet, särskilt flyttfåglar och rovfåglar, och därför ska bedömningen av samkonsekvenser för dessa göras med särskild omsorg.

Konsekvenser för direktivarter och övrig fauna

I projektområdet och längs elöverföringsrutterna har inventeringar av flygekorre genomförts våren 2026. Kontaktmyndigheten anser att antalet utredningsdagar i princip är tillräckligt. Det är möjligt att ta ställning till utredningens täckning och aktualitet mer i detalj när utredningsrapporten finns tillgänglig. Kontaktmyndigheten påpekar också att observation under en enda vår inte kan utesluta förekomsten av revir för flygekorre, eftersom arten är relativt kortlivad och dess populationsvariationer är stora. I enlighet med försiktighetsprincipen ska områden som är potentiellt viktiga för arten beaktas i planeringen och bevaras på en sådan nivå att arten kan återvända eller flytta till området i framtiden.

Kontaktmyndigheten anser att den presenterade utredningen om åkergröda är tillräcklig, även om det område som ska kartläggas är ganska stort. En mer exakt ståndpunkt om utredningens omfattning och rättidighet kan träffas när uppgifterna presenteras i konsekvensbeskrivningen.

Kontaktmyndigheten konstaterar att fladdermusinventeringen har planerats enligt den anvisning som Finlands fladdermusvetenskapliga förening (Suomen Lepakkotieteellinen yhdistys ry) publicerade år 2023, och kan därför anses vara tillräcklig och ändamålsenlig.

Enligt bedömningsprogrammet har Norijoki, som ligger vid projektområdets sydvästra gräns, valts som mål för utterinventeringen. Kontaktmyndigheten påpekar att uttern har ett stort revir och att det, utöver Norijoki, är bra att granska utloppspunkterna för mindre diken och bäckar i anslutning till vattenområden som hålls isfria. Vid bedömningen av effekterna på utter är det viktigt att veta hur mycket markanvändning som ligger inom det avrinningsområde som uttern använder i vattendraget, och att bedöma vilken påverkan till exempel belastningen av fasta partiklar eller tillfällig grumling kan ha på de områden där arten söker föda.

Förekomsten av stora rovdjur i projektområdet kartläggs genom en skrivbordsgenombgång av befintligt material, och dessutom samlas eventuella observationer av stora rovdjur in i samband med andra fältundersökningar. Kontaktmyndigheten anser i princip att planen för att bedöma effekterna på stora rovdjur är tillräcklig. Kontaktmyndigheten påpekar att områdets invånare har observerat björnar, vargar, lodjur och järv i produktionsområdet och dess närhet. Enligt invånarna finns det också älg, vitsvanshjort och skogsren i området. Kontaktmyndigheten konstaterar att projektets påverkan på reviren för stora rovdjur ska bedömas och redovisas i konsekvensbeskrivningen.

Konsekvenser för Natura 2000-områden och övriga naturskyddsområden

Det Natura 2000-nätverk som ligger närmast projektområdet, Esse å, ligger som närmast cirka 1,5 kilometer från produktionsområdet. Alternativet för kraftledning VEB korsar det aktuella Naturaområdet. Sträckningen för alternativet för kraftledning VEB ligger dessutom som närmast cirka 30 meter från Naturaområdet Passmossen. Övriga skyddsområden i närheten är små privata naturskyddsområden, varav Dunders och Soldatgården ligger närmast, cirka 1,1 kilometer från projektområdet.

Tillstånds- och tillsynsverket instämmer i de slutsatser som framförs i bedömningsprogrammet angående behovet av en Naturabedömning enligt 35 § i naturvårdslagen, enligt vilka det inte är nödvändigt att upprätta en Naturabedömning för Naturaområden som ligger i närheten av projektområdet. I bilaga 2 till konsekvensbeskrivningen konstateras dock att eftersom vatten från produktionsområdet huvudsakligen rinner norrut mot Esse å längs små diken och Nådjärvsbäcken, ska särskild uppmärksamhet fästas vid avledning och behandling av vatten från arbetsområdet.

Konsekvenser för ytvatten

Kontaktmyndigheten anser att effekterna på ytvatten huvudsakligen har identifierats korrekt i bedömningsprogrammet och att den preliminära bedömningen av effekterna är i rätt riktning. Påverkansmekanismerna har i huvudsak beskrivits korrekt och de mest betydande påverkansobjekten har identifierats. Beskrivningen av influensområdet är dock

bristfällig eftersom kartmaterialet är otydligt. Kontaktmyndigheten konstaterar att konsekvensbeskrivningen ska innehålla kartor av bättre kvalitet för att det ska gå att uppfatta lägena för ytvattnen och projektets konstruktioner. I bedömningen ska man beakta att utan tillräckliga lindrande åtgärder kan projektets påverkan på ytvattnen bli betydande.

Kontaktmyndigheten anser att projektets mest betydande möjliga påverkan på vattendrag är belastning av fasta partiklar samt sur och metallhaltig avrinning som orsakas av sura sulfatjordar, särskilt där man korsar fåror och i området kring Nådjärvsbäcken. Konsekvensbeskrivningen ska innehålla de lindrande åtgärder som planerats för att minska belastning av fasta ämnen samt förebygga sur och metallhaltig avrinning, liksom en bedömning av åtgärdernas effektivitet. Tillståndsnämnden i Pedersöre kommun har i sitt utlåtande konstaterat att vägar och vindkraftverk inte bör placeras i områden där sannolikheten för förekomst av sura sulfatjordar är stor eller måttlig. Om byggnation planeras på dessa områden ombeds förekomsten av sura sulfatjordar kartläggas. Kontaktmyndigheten uppmanar att detta beaktas i bedömningen.

Nådjärvsbäcken och andra större vattendragsfåror ska visas på samma karta som vägnätet och kraftverksplatserna. Kontaktmyndigheten påpekar att man i bedömningsprogrammet inte har granskat de hindereffekter som uppstår då fåror korsas. Detta ska bedömas och nödvändiga lindrande åtgärder ska redovisas.

Kontaktmyndigheten anser att Nådjärvsbäcken är ett centralt objekt för bedömningen av projektets konsekvenser för vattendrag, och konstaterar att de uppgifter om ån som anges i bedömningsprogrammet inte är tillräckliga. Nådjärvsbäcken är en så kallad vattenförekomst enligt vattenvårdslagen (1299/2004), och vars miljömål är god status. Objektets nuvarande tillstånd ska beskrivas och kartläggas med tillräcklig noggrannhet. I konsekvensbeskrivningen ska beskrivas projektets konsekvenser för kriterierna för statusklassificering av vattenförekomsten och uppnåendet av statusmålsättningen samt de lindrande åtgärder som kan säkerställa vattenförekomstens nuvarande tillstånd.

Enligt bedömningsprogrammet ligger flera kraftverksplatser och vägavsnitt i områden med mäktigt torvlager eller riskområden med sura sulfatjordar, som är känsliga för en sänkning av grundvattennivån. I konsekvensbeskrivningen ska man beskriva det behov av torrläggning som byggnationen förutsätter och andra åtgärder som påverkar grundvattenytans nivå samt bedöma deras effekter på ytvatten. Dessutom ska nödvändiga lindrande åtgärder för att förebygga skadliga konsekvenser redovisas. Eftersom projekialternativens vägnät skiljer sig avsevärt från varandra ska jämförelsen av alternativen även omfatta en bedömning av skillnaderna i de vattenkonsekvenser som uppkommer vid byggandet av vägnäten.

I den Natura-behovsprövning som ingår i bedömningsprogrammet konstateras att särskild uppmärksamhet ska ägnas åt avledning och behandling av vatten från arbetsområdena. Detta ska beaktas i bedömningen.

Kontaktmyndigheten anser att fårorna till åar, bäckar och rännilar som korsas av kraftledningar och vägnätet ska kartläggas vid överfartspunkterna, ifall överfarten kräver bygg- eller röjningsåtgärder i närheten av fårorna.

Fiskerihushållningsmyndigheten vid Livskraftscentralen i Sydvästra Finland har i sitt utlåtande konstaterat att bedömningen bör omfatta utredningar om fiskbeståndet i Nådjärvsbäcken och Kiskbäcken-Dalabäcken, som ligger inom kraftverksområdet. När det gäller den vägnät som ska byggas ska man bedöma konsekvenserna av överfarten över Nådjärvsbäcken på fiskarnas vandringsmöjligheter. När det gäller alternativen för elöverföring ska man bedöma byggnadsarbetets påverkan på vattnets kvalitet och fiskbeståndet i de fåror som ska korsas. Kontaktmyndigheten uppmanar att dessa föreslagna ytterligare utredningar beaktas i bedömningen.

Samkonsekvenser

Enligt bedömningsprogrammet granskas samkonsekvenserna för markanvändning, samhällsstruktur, människor och näringsverksamhet, ljudlandskap och ljusförhållanden, trafik, ytvatten, naturskyddsområden, rekreation och jakt huvudsakligen i samband med närliggande vindkraftsprojekt (Purmo och Mastbacka) samt övrig byggverksamhet i närområdet, särskilt kraftledningar. När det gäller landskapet och den byggda kulturmiljön granskas även samkonsekvenser med projekt som ligger längre bort. Även när det gäller klimatet granskas samkonsekvenser mer omfattande än enbart med projekt i närområdet. Kontaktmyndigheten tillägger att projektens samkonsekvenser för fågelfaunan, särskilt flyttfåglar och rovfåglar, samt för djurlivet också ska ingå i bedömningen.

Effekter på samhällsstrukturen och markanvändningen

Kontaktmyndigheten konstaterar att man i bedömningen särskilt ska granska projektets konsekvenser för Österbottens gällande landskapsplan och dess planeringsbestämmelser. För att bedöma projektets konsekvenser och genomförbarhet ska man i konsekvensbeskrivningen beskriva det aktuella läget i projektområdet och dess närområde för alla befintliga planeringsnivåer. Dessutom ska man bedöma hur projektet uppfyller de nationella målen för områdesanvändning.

Konsekvenser för trafiken

Trafikavdelningen vid Livskraftscentralen i Österbotten har konstaterat att ökningen av trafikmängden ska granskas både absolut och relativt, och att granskningen ska göras för både den totala trafiken och tung trafik. I konsekvensbeskrivningen ska ruttalternativen för specialtransporter visas på en karta. I beskrivningen ska man bedöma transportrutternas funktion och säkerhet, eventuella behov av förändringar och presentera en funktionsgranskning av anslutningarna till landsvägar. Kontaktmyndigheten instämmer i det ovan nämnda och tillägger att effekterna av den ökade trafiken särskilt ska bedömas ur synpunkten för människors levnadsförhållanden och trivsel.

Dessutom uppmanar kontaktmyndigheten att beakta Trafikledsverkets anvisning om vindkraftverk beträffande placering av vindkraftverk i förhållande till trafikleder.

Konsekvenser för växtlighet och naturtyper

Enligt bedömningsprogrammet genomförs inventeringar av växtlighet och naturtyper i projektområdet i juni–augusti 2026 under åtta fältarbetsdagar. För de inventeringar av växtlighet och naturtyper som genomförs längs elöverföringsrutterna har avsatts 9 fältarbetsdagar. Dessutom används enligt bedömningsprogrammet flera olika källmaterial som stöd för bedömningen. Kontaktmyndigheten anser att planen för bedömning av påverkan på växtlighet och naturtyper är tillräcklig.

4.4 Organisering av bedömningsförfarandet och därmed förknippat deltagande

Kontaktmyndigheten konstaterar att man i bedömningsprogrammet har presenterat MKB-förfarandet och de därmed förknippade deltagandemöjligheterna på ett ändamålsenligt sätt. Ett tvåspråkigt offentligt evenemang om bedömningsprogrammet har ordnats och ett motsvarande evenemang har också planerats för konsekvensbeskrivningsfasen. Som en del av bedömningen planeras en invånarenkät som genomförs via webben. Kontaktmyndigheten konstaterar att planen för deltagande uppfyller kraven i MKB-lagen och påminner om att ett centralt mål med bedömningsförfarandet är att öka medborgarnas tillgång till information och deltagande, och därför ska särskild uppmärksamhet även fortsättningsvis fästas vid kommunikation under bedömningsförfarandet.

4.5 Behörighet för dem som utarbetat bedömningsprogrammet

I bedömningsprogrammet anges utbildning och erfarenhet för dem som deltagit i programmets utarbetande. Kontaktmyndigheten anser att den projektansvarige har haft tillräcklig expertis för att utarbeta bedömningsprogrammet. Kontaktmyndigheten betonar att man vid genomförandet av utredningarna och upprättandet av konsekvensbeskrivningen särskilt ska säkerställa att tillräcklig sakkunskap finns tillgänglig.

4.6 Planer och tillstånd som projektet förutsätter

I bedömningsprogrammet har de planer, tillstånd och beslut som krävs för projektet samt eventuellt erforderliga tillstånd presenterats. Kontaktmyndigheten framhåller följande observationer i detta avseende.

Kontaktmyndigheten uppmanar att beakta utlåtandena från Trafikledsverket samt trafikavdelningen vid Livskraftscentralen i Österbotten vad gäller de nödvändiga tillstånden.

Kontaktmyndigheten ger anvisningar om att den som inleder ett byggprojekt i god tid ska skicka en begäran om utlåtande angående behovet av tillstånd enligt vattenlagen till Tillstånds- och tillsynsverket, och till den bifoga en vattenhanteringsplan där de diken som

ska grävas och istandsättas för torrläggning, deras utlopp till nedströms liggande fåror eller vattendrag samt nödvändiga vattenskyddskonstruktioner har presenterats tydligt.

I bedömningsprogrammet har man identifierat att ett inlösningstillstånd enligt inlösningslagen (603/1977) krävs för projektet. Dessutom är projektets miljökonsekvenser väsentligt förknippade med lagen om inlösningstillstånd för vissa projekt som påverkar användningen av miljön (768/2004), det vill säga den så kallade inlösningslagen. Inlösningstillstånd för överföringsprojekt av energi och kemikalier som omfattas tillämpningsområdet för av inlösningslagen kan förenas med villkor om begränsning av betydande miljökonsekvenser. I sitt utlåtande om ansökan om inlösningstillstånd till tillståndsmyndigheten framför Tillstånds- och tillsynsverket sin uppfattning om de tillståndsbestämmelser som ska förenas med inlösningstillståndet. Vid utarbetandet av villkoren används de behov av ändringar, lindring eller ytterligare utredningar som ska presenteras i den välgrundade slutsatsen, och därför är det bra att beakta inlösningslagen vid upprättandet av konsekvensbeskrivningen.

4.7 Möjligheter att samordna utredningarna med utredningar som krävs enligt andra lagar

Planläggning

Projektet förutsätter en delgeneralplan för vindkraft och bygglov för varje kraftverksplats. Utredningar och bedömningar som upprättas under bedömningsprocessen är avsedda att användas i projektets planläggningsförfarande. Kontaktmyndigheten konstaterar att de utredningar som krävs för planläggningen vid behov ska kompletteras efter att en motiverad slutsats har lämnats.

Naturabedömning

Kontaktmyndigheten instämmer i den slutsats som presenteras i bedömningsprogrammet om att det inte är nödvändigt att upprätta en Naturabedömning enligt naturvårdslagen för något Naturaområde i närheten av projektområdet.

5 Inlämnande av och information om utlåtandet om bedömningsprogrammet

Kontaktmyndigheten skickar sitt utlåtande samt kopior av de utlåtanden och åsikter som inkommit om bedömningsprogrammet till den projektansvarige. Utlåtandet skickas samtidigt för kännedom till de berörda myndigheterna.

Utlåtandet om bedömningsprogrammet finns framlagt i tjänsten miljo.fi på adressen:
www.miljo.fi/gasmossen-vindkraft-och-kraftledning-MKB

6 Prestationsavgift, fastställande av den och möjlighet att överklaga avgiften

Prestationsavgiften för utlåtandet om bedömningsprogrammet är 9 000 euro.

Den avgift som tas ut för kontaktmyndighetens utlåtande har fastställts utifrån den arbetsmängd som projektet krävt (11–17 dagsverken). Avgiften fastställs enligt förordningen om Tillstånds- och tillsynsverkets avgifter.

En betalningsskyldig, som anser att ett fel har begåtts vid fastställande av avgiften för utlålandet kan begära omprövning hos Tillstånds- och tillsynsverket inom sex månader från dagen då detta utlåtande gavs.

7 Tillämpade bestämmelser

- Lag om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017) 8, 16 och 18 §
- Statsrådets förordning om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (277/2017) 3 §
- Lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) 8 §
- Statsrådets förordning(1177/2025) om avgifter till Tillstånds- och tillsynsverket år 2026 1§.

Följande sakkunniga vid Tillstånds- och tillsynsverket har deltagit i beredningen av utlålandet om bedömningsprogrammet: Jussi Telaranta från enheten för områdesanvändning, Aira Muhiya från enheten för naturskydd samt Manuel Deinhardt från enheten för vatten- och havsvård .

Detta dokument har godkänts i verkets elektroniska ärendehanteringssystem. Ärendet har föredragits av överinspektör Isla Hämmäläinen och avgjorts av överinspektör Erika Heikkinen.

Bilagor

Anvisning om begäran om omprövning av avgiften (till den projektansvarige)

Sändlista

Prokon Wind Energy Finland Oy
Sitowise Oy

För kännedom

De som lämnat utlåtande (elektroniskt)

Tillstånds- och tillsynsverket

Postadress: PL 20, 13035 LVV

Telefonväxel: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi